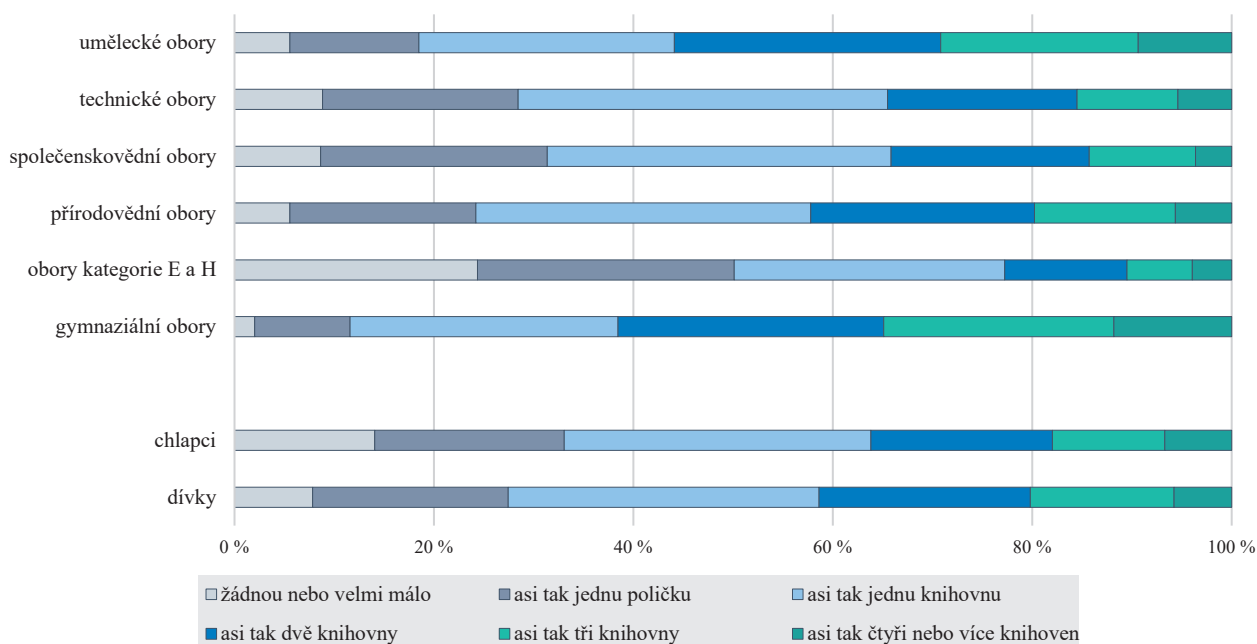

Obecně pak hlubší porozumění motivacím žáků pro čtení, jejich preferencím ohledně žánrů a podnětům, které je ke čtení dokážou ponouknout, mohou být cennými příspěvky pro školní strategie podpory čtenářství (např. vhodná struktura knižního fondu školních knihoven, zveřejňování recenzí knih na žákům přístupných místech, zařazování výukových situací založených na seznamování spolužáků s obsahem zajímavých knih). Důležitost těchto úvah přitom roste v případě některých skupin žáků, především pak žáků nematuritních oborů vzdělání, kteří navíc častěji pocházejí ze čtenářsky méně podnětného rodinného prostředí, pro které je charakteristická horší vybavenost knižním fondem (viz graf č. 5). Zdůrazněme však, že vztah žáků ke čtení je logicky utvářen již na základní škole (viz rámeček č. 4 pro případovou studii základní školy kladoucí hlavní důraz na tento aspekt výuky).

GRAF 5 | Počet knih v domácím prostředí podle pohlaví a oboru vzdělání žáků (podíl odpovídajících žáků v rámci výběrového zjišťování)

RÁMEČEK 4 | Utváření motivace žáků ke čtení na základní škole (případová studie základní školy navštívené během inspekční činnosti)

Žáci základní školy jsou zapojováni do čtení již od prvního stupně. Pracují na ročníkových a školních projektech, kde svou čtenářskou gramotnost systematicky rozvíjejí a také prezentují. Hodiny českého jazyka a literatury jsou prokládány žákovskou tvorbou od třetí třídy až po devítku, například se žáci věnují tvůrčímu psaní, kde jsou inspirováni tím, jak tvořit a literárně se rozvíjet. Žáky přitom vytváření malých literárních děl baví. Stalo se také tradicí, že celá škola napříč všemi ročníky tvoří společně knihu. V minulých letech v projektu „Čte si celá škola“ žáci cestovali s knihou a svou oblíbenou knížku měli při svých cestách vyfotit a napsat, proč zrovna cestují s touto knihou a kde si ji četli. Také píší společně knihu, kdy každý žák sám za sebe vymyslí nějaký příběh na dané téma, i s případnou ilustrací. Příspěvky jsou pak svázané a každoročně uloženy do školní knihovny jako jeden velký svazek školního roku a i po letech je možné vysledovat, jak se po literární stránce žáci rozvíjejí. V knihovně se také konají čtenářské dílny a literární posezení. A v neposlední řadě žáci vyšších ročníků čtou nejmladším žákům, s knihou se ve škole vlastně žije. Vše se přitom řídí záměrem děti zaujmout a pro čtení nadchnout, ze čtení se nesmí stát jen „povinná četba“.

Hodnocení postojů a preferencí žáků naznačuje existenci významných rozdílů v jejich přístupu a oblíbenosti čtení. Stejně zjištění přináší také pohled středoškolských učitelů českého jazyka a literatury na jimi vnímané postoje svých žáků k tomuto předmětu (viz graf č. 6). Tito učitelé si přitom nemyslí, že by se žáci cítili v hodinách českého jazyka a literatury špatně, hlavní problémy však spatřují především v nízké snaze žáka „udělat něco navíc“ a věnovat se náročnějším otázkám či úkolům. I v tomto případě hodnotili hůře své žáky učitelé nematuritních oborů vzdělání.